

суспільно-політичні події, що відбуваються в країні, а Єва робить свої рецептивні нотатки щодо записів брата. Автор подав сюжет твору у вигляді “тексту в тексті”. З-поміж персонажів п’єси “Зірка Давида на шиї у Пилипа” образ Єви взагалі відсутній. Сюжет п’єси транслюється через дію, а не через акт писання, а тому функціональне призначення Єви втрачається, цей образ у драматургічному тексті зникає із переліку дійових осіб.

Відповідні трансформації відбуваються і на рівні ідейного навантаження двох творів. Широка панорама суспільно-історичного життя країни, на тлі якої Я. Верещак розповідає про долю Пилипа (“Шруба”), актуалізує ідеї, що пов’язані із суспільними питаннями, зокрема – це питання історичної пам’яті та її адекватного потрактування; проблема подвійних суспільних стандартів, питання відродження духовності народу; проблема взаємодії поколінь; питання протистояння центру та провінції тощо. Натомість у п’єсі “Зірка Давида на шиї у Пилипа” усю увагу письменник сконцентрує на житті головного героя. Тому драматургічний сюжет набуває більш інтимних рис, втрачаючи соціальну заостреність. Ідейне навантаження п’єси ґрунтується на питаннях боротьби матеріального та духовного, родини та роду, проблемі вибору життєвого шляху та самовизначення тощо.

Отже, риторика текстів у творчому доробку Я. Верещака, які мають спільні сюжети, може розгортатися в кількох напрямках: 1) у межах різних жанрових парадигм; 2) на рівні переформатування образної системи творів; 3) із точки зору часової віддаленості; 4) у зв’язку зі зміною суспільно-історичних обставин; 5) через намагання автора по-новому подати вже написані тексти завдяки набуттю ним життєвого досвіду та оволодіння новими творчими практиками. Перераховані чинники стають визначальними в процесі формування явища автоінтертекстуальності у творчості Ярослава Верещака. Їх можна поділити на суспільно обумовлені та особистісні, причому питома вага перших у творенні автоінтертекстів превалює, що вказує на екстраверсійний тип творчості Я. Верещака. Доказом цього стає і метанаративний код творчості письменника, що депонується в автоінтертекстуальному полі митця, а саме – це творення моделі світу як театру або ж карнавалу (ймовірна апеляція автора до шекспірівського – “Весь світ – театр...”).

ЛІТЕРАТУРА

1. Басин Е. Я. Двудликий Янус (О природе творческой личности) / Е. Я. Басин. – М. : Госиздат, 1996. – 115 с.
2. Верещак Я.М. 14400 : п’єси-фентезі / Верещак Я.М. – Упоряд. і авт. передмови О.Є. Бондарева. – К. : Нац. центр театр. мистецтва ім. Леся Курбаса, 2008. – 344 с.
3. Делёз Ж. Различие и повторение / [Жиль Делёз. – Перевод с французского Н. Б. Маньковской, Э. П. Юровской; научный редактор – Н. Б. Маньковская]. – Санкт-Петербург : ТОО ТК “Петрополис”, 1998. – 384 с.
4. Кравченко Н. Практическая дискурсология: школы, методы, методики современного дискурс-анализа: Практическое пособие / Наталья Кравченко. – Луцк : ЧП “Гадяк Жанна Владимировна”, типография “Волыньполиграф”, 2012. – 251 с.
5. Хёсле В. Кризис индивидуальной и коллективной идентичности / Витторио Хёсле // Апокалипсис смысла. Сборник работ западных философов XX-XXI вв. / [Под ред. О. Селина]. – М : Алгоритм, 2007. – 272 с.

УДК [316.774: 821.161.2]: 621.396.97

«РАДІОВИСТУП» В. КУЗЬМИЧА І РАДІОМІСТ У ТВОРІ Л. ПЛЕСКАЧЕВСЬКОГО: ІНФОРМАЦІЯ І ПРОПАГАНДА

Васьків М.С., д. філол. н., професор

Київський університет імені Бориса Грінченка

Стаття присвячена окремим прецедентам в історії українського радіо 20-30-х рр. ХХ ст. Акцентується увага на стратегіях підготовки радіопрограм на основі аналізу друкованих варіантів радіопередач «Радіовиступ» В. Кузьмича та «Поїзд іде на схід» Л. Плєскачевського.

Ключові слова: радіогазета, радіомовлення, радіорепортаж, радіоміст, монтаж, інформаційна політика.

Васьків Н.С. «РАДИОВЫСТУПЛЕНИЕ» В. КУЗЬМИЧА И РАДИОМОСТ В ПРОИЗВЕДЕНИИ Л. ПЛЕСКАЧЕВСКОГО: ИНФОРМАЦИЯ И ПРОПАГАНДА / Киевский университет имени Бориса Гринченко, Украина

Статья посвящена отдельным прецедентам в истории украинского радио 20-30-х гг. XX ст. Акцентируется внимание на стратегиях подготовки радиопрограмм на основе анализа печатных вариантов радиопередач «Радиовыступление» В. Кузьмича и «Поезд идет на восток» Л. Плескачевского.

Ключевые слова: радиогазета, радиовещание, радиорепортаж, радиомост, монтаж, информационная политика.

Vaskiv M.S. "RADIO ADDRESS" OF V. KUZMICH AND RADIO BRIDGE IN WRITING "TRAIN GOES TO EAST" OF L. PLESKACHEVSKY: INFORMATION AND PROPAGANDA / Kyiv university named after Borys Grinchenko, Ukraine.

The article is talking about the two examples of Ukrainian Soviet radio-scripts of 1930, which were fixed in printed form, and because of that they are the best documentary witnesses of journalistic creativity of the time on the radio. The author analyzes the content, composition, speech features of both programs, their respective to standards of independent information, bias of officious attitudes and rhetoric of the era, idiosyncrasy of journalists.

Key words: Ukrainian radio transmission, radio bridge, composition, stamp, bias of.

Із моменту виходу перших випусків українського радіо спостерігався дуже тісний зв'язок радіомовлення з друкованою журналістикою. Так, випуски ефірного мовлення тривалий час називалися радіогазетами (робітничка, селянська, комсомольська, піонерська, єврейська й есперанто-газета), а згодом ширші за обсягом – радіожурналами. До роботи в радіоустановах різного рівня і безпосередньої журналістської діяльності в ефірі залучалися найкращі літературні таланти (Г. Косинка, В. Поліщук, М. Семенко та ін.), що забезпечувало високий мовленнєво-художній рівень випусків, образність і влучність вислову й одночасно – публіцистичність програм, інколи надмірну.

Вивчати історію українського радіо 1920-30-х рр. досить складно, адже мовлення велося в режимі прямого ефіру, технології аудіозапису тоді ще не було, тому про зміст і формальні особливості передач можна дізнатися лише з друкованих джерел (спогадів, реферативних матеріалів, обговорень у пресі тощо). Тому, наприклад, в «Основах радіожурналістики і радіоменеджменту» О. Гоян взагалі не згадує цей період [1], В. Лизанчук обмежується кількома абзацами про нього у фундаментальних «Основах радіожурналістики» [4, с. 17]. Несподівано на допомогу історикам вітчизняного радіомовлення приходять якраз уже згадуваний тісний зв'язок радіо з пресою і державний контроль над масовим інформуванням.

Одні й ті самі люди творили радіопрограми, часописи і художні тексти, тому прагнули продублювати їх в ефірі та в друкованій формі (керувалися як популяризацією себе і своїх текстів, так і фінансовими прибутками). Своєю чергою влада переймалася тим, щоб особливо вагомим в ідеологічному аспекті матеріали отримали широкий, багатоканальний доступ до реципієнта («У тих країнах, де воно (радіо. – М.В.) перебувало під урядовим контролем, його вплив був колосальний. Владоможді й політики дістали можливість звертатися до своїх народів і навіть до інших країн за посередництва цієї новинки. У тоталітарних суспільствах винахід Марконі став одним із головних рупорів партійної та урядової пропаганди, а контроль над радіопростором визначали як один із пріоритетних напрямів гарантування держбезпеки [...]» [7]). Це призводило до того, що певна частина радіопрограм повністю чи частково потрапляла в друк окремими виданнями чи частинами видань. Саме так побачили світ «Радіовиступ» В. Кузьмича [3] – репортаж із дніпрогесівської греблі 1932 р. і один із перших «радіомостів» між Києвом і Далеким Сходом у книзі нарисів Л. Плескачевського «Поезд іде на схід» [5, с. 37–47].

Володимир Кузьмич (Кузьміч) був відомим на той час літератором (хоча і не першорядним), творцем так званих виробничих романів («Крила»), серед них і про будівництво Дніпрогесу («Турбіни»), який тоді переважно називали Дніпрельстаном. Спорудження Дніпровської греблі було на той час вагомим індустріальним проривом радянської держави, вражало сміливістю задуму і грандіозністю реалізації, тому влада надавала йому особливого пропагандистського значення. Як наслідок, постійно публікувалися книги нарисів, художніх текстів про перебіг будівництва, їх перекладали для союзного і закордонного читача, завданням окремих літераторів стало постійне висвітлення дніпрельстанівських подій. Таким літератором був і уродженець Запорожжя Володимир Кузьмич, який не тільки друкував свої враження і спостереження, але й готував радіоматеріали. Однією з ключових серед них була передача від 28 квітня 1932 р. (початок виходу зазначається о 19.00), яка транслювалася не тільки загальносоюзними радіостанціями, але й передавалася за кордон «станцією Комінтерну».

С. Тримбач зазначав, що не випадково прийом монтажу був відкритий саме радянськими режисерами 20-х рр., бо вдало накладався на державну інформаційну політику: «Теорія кінематографічного монтажу не випадково виникає в Росії [...] Виявилось, що із окремих фрагментів зафіксованої кіноплівкою реальності можна витворити принципово новий образ дійсності [...] Саме це й було необхідним керівникам більшовицької Росії, що заходилися «перемонтувати» увесь світ. Відкриття широким можливостям маніпулювати свідомістю мас було швидко й належним чином оцінено політиками й державотворцями» [6, с. 57]. Може здатися парадоксальним перенесення цієї тези на радіо 20-30-х рр., адже прямий ефір не передбачав жодного безпосереднього монтажу аудіоплівки. А проте... Більш-менш велика за обсягом передача не могла виходити в ефір без попереднього сценарію, і ось тоді принцип монтажу – гіперболізація «потрібного», ідеологічно правильного, відповідне компонування фрагментів для підсилення ефекту і применшення або й замовчування того, що в авторську і партійну, загальнодержавну політику не

вписується, – починає активно застосовуватися. На радіо він активно застосовувався і при виході передач в ефір. Користувалися тим, що слухач не може бачити учасників передачі, тому вони великими шматками або й повністю зачитували наперед заготовлений (власними силами, а частіше – зусиллями журналістів) текст.

Саме такий підхід активно використовувався В. Кузьмичем у його “Радіовиступі” з Дніпровської греблі. Частинами сценарного монтажу є не тільки журналіст, режисер, техніки, але й ударники Дніпрельстану, які чекають у належних місцях свого часу, щоби виступити зі звітом-промовою. Отже, дніпрельстанівці заздалегідь готуються до виступу. Із тексту “Радіовиступу” можна зробити закономірний висновок, що монологи ударників були репродукцією заготовлених матеріалів (усе одно радіослухач не міг бачити, як вони читають із папірця). Так, у виступах передовиків виробництва дуже велика кількість точних цифр, патетичних публіцистичних заяв, трафаретних порівнянь занепаду “світу капіталу” й розквіту радянського суспільства, звеличення діячів партії й уряду, насамперед Сталіна, кожний із них завершується лозунговим окликом. Зрештою таких “обов’язкових” місць чимало й у мовленні самого журналіста-ведучого В. Кузьмича, хоча він прагнув надати їм оригінального, неповторного мовного оформлення.

Чого варті лише такі фрази журналіста: “Це райдуга під ногами. Це – розтоптана райдуга, підкорена більшовиками, як і інші сили природних стихій”; “Цей дотерміновий пуск перших турбін свідчить, що ударна праця на базі соцзмагання, на базі глибокого опанування ударниками марксизму-ленінізму дала нечувані наслідки”; “Це наслідок доброго господарювання за нашої соціалістичної системи всупереч капіталістичній, що зараз перебуває в стані світової економічної кризи і що шукає виходу у війнах, скерованих проти переможного пролетаріату, проти СРСР” та ін. [3, с. 6, 7, 11, 46]. Подив викликає і химерний політ журналістської фантазії, і те, як стосується виробничих успіхів теорія марксизму-ленінізму (чомусь його добре опанували тільки ударники), і те, як несподівано зринає “капіталістична система” в розповіді про спорудження греблі.

Не відстають від журналіста ударники. Уже з перших слів виконроб Голтелов згадує і “генеральну лінію Леніна”, і “загнилий капіталізм”, і “під проводом ленінського більшовицького ЦК на чолі з т. Сталіном”, й “опортуністів, маловірів” тощо [3, с. 16–17]. І цей виконроб, й інші передовики постійно згадують про “п’ятирічку за чотири роки”. На кінець 1932 р. економістам уже було зрозуміло, що це нереальне гасло, але можна зрозуміти робітників, яким ніхто про це нічого не говорив, а вони або свято вірили в такий лозунг, або бездумно, за інерцією його повторювали. Проте були фрази й абсолютно абсурдні. Після невдач зі спорудженням “гребінки” “Передова частина технічних командирів найшла вихід у шістьох історичних вказівках т. Сталіна, на основі яких перебудували всю роботу [...] На основі шістьох вказівок т. Сталіна гребінку закінчили до початку повіді” [3, с. 18–19]. Очевидно, що був знайдений якийсь технічний вихід, але вже в підсвідомості закладена потреба доладно й недоладно все пояснювати “історичними” тезами вождів і партійних документів.

“Хай живе ленінський ЦК на чолі з т. Сталіном, що веде армію ударників на збудування соціалізму у всьому світі!” – таке і схоже завершення виступів уже ні в кого не викликає здивування. Такі суспільно-політичні штампи стали вже загальниками, якими бездумно оперують не тільки дорослі ударники чи комсомолка Женя Романько, але й піонер Захарченко. Можемо переконатися, що гасла-штампи, протиставлення прогресивного соціалізму і капіталізму, що загниває, ритуальні звертання до партії та її вождя тощо, які вживалися доречно й недоречно, утвердилися в радянському суспільстві, журналістиці, художній літературі ще до початку масових репресій 1933–1935 рр. та 1937 р. Суцільна пропаганда, агітація стають основою всіх творів різних жанрів у літературі, пресі чи на радіо. Тому розповіді Голтелова, Романько, Лановенка, Захарченка, навіть коли йдеться про якісь конкретні ситуації, схожі на промови абстрактного характеру з уст професійного публіциста чи партійного керівника.

На тлі “Радіовиступу” за 1932 р. розсипи політичних штампів і гасел у монологах селян Київщини й українців далекосхідних колгоспів, які є в книзі “Поїзд іде на схід” Л. Плєскачевського за 1940 р., уже сприймаються цілком звично. Тема українського освоєння Далекого Сходу є дуже цікавою, але проблеми економічного, побутового облаштування, збереження національно-культурної ідентичності знаходять висвітлення хіба що в нарисах М. Пічугіна “Ранок над Уссурі” і частково в “Преріях і джунглях Біробіджану” І. Багмута. У 1940 р. про це писати було небезпечно, тому Л. Плєскачевський з ентузіазмом оспівав здобутки освоєння далекосхідних земель й надр, частково згадав про труднощі, але називав їх винятково тимчасовими. Головне ж його завдання – будь-якими способами переконати мешканців України їхати на Далекий Схід, обіцяючи їм небачений матеріальний і культурний добробут. Саме з такою метою проводився один із перших прямих радіомостів між Києвом і Хабаровськом (за допомогою телефонного зв’язку з виходом у республіканський радіоэфір між собою спілкувалися мешканці Київщини з родичами, які виїхали в Приамур’я), а потім його текстове відтворення з’явилося на сторінках книги Л. Плєскачевського. Агітаційно-пропагандистський характер, отже, у цій радіопередачі уже традиційно був домінуючим.

Як наслідок, звичними видаються слова з уст 25-річного голови сільради про те, що “Наші колгоспи під керівництвом партії, Радянського уряду і особисто товариша Сталіна досягли великих успіхів”, а розповіді про далекосхідні проблеми “спеціально вигадали і пустили вороги для того, щоб відстрашити від переселення людей” [5, с. 38]. Для колгоспників “Головна моя радість – те, що мені надано право бути учасником Всесоюзної сільськогосподарської виставки” [5, с. 40], вони наводять численні цифри процвітання колгоспів з точністю до півцентнера і до гектара, значно менше – про власні заробітки, але теж до карбованця і кілограма зерна на трудодні. Також ідеться у їхніх монологах-діалогах про те, що “трудова дисципліна в колгоспах зараз міцнішає. У цьому допомогла нам постанова партії і уряду про заходи охорони колгоспної землі від розбазарювання” [5, с. 40], про боротьбу з ледарями. Абстрактною політичною риторикою, зрозуміло, переповнений виступ секретаря Хабаровського міськкому ВКП (б) Р. Назарова, фактично він складається з одних агітаційно-пропагандистських загальників.

Нібито випадково питають “материкові” українці, як справи на кордоні, який рівень військової підготовки серед колгоспників (!). Та все той самий Назаров, як беззаперечні загальники, прийнятні для кожного, виголошує тези, що “Жити й працювати на землях Далекого Сходу для кожного громадянина нашої країни – висока честь, адже ми живемо на кордоні з капіталістичним світом і охороняти ці землі не кожному дано” [5, с. 46]. Проте зовсім кучо повідомляють селяни родичам те, що повинно було б їх найбільше цікавити: як живуть ті чи інші члени сімей, як їх здоров’я, хто одружився-народився, які побутові умови, особисте життя, дозволя тощо. Незмінним рефреном натомість звучить: “Товариші, ми запрошуємо вас до себе. У нас землі багато, приїжджайте освоювати багатства нашого краю – величезні і невичерпні! [...] Чекаємо від вас повідомлення про приїзд, дорогі земляки”; “Переселяйтеся, товариші колгоспники, на наші вільні родючі землі, ми подамо вам велику допомогу”; “Отже, товариші земляки, переселяйтеся до нас, на Далекий Схід, будувати ще краще життя”; “Приїжджайте, товариші, жити й працювати в наших колгоспах! Ми сподіваємось, що колгоспники Радянської України гаряче відгукнуться на наш заклик і приїдуть працювати до нас” [5, с. 39–40; 42–43, 46]. Стає зрозуміло, що репліки селян не були спонтанними, а наперед заготовленими, й аж ніяк не ними самими, а “відповідальними” працівниками, й адресувалися не лише до родичів і односельців – до всіх мешканців УРСР.

Зосередження на агітаційно-пропагандистських завданнях не заперечує того факту, що обидві радіопередачі відзначаються й інформаційною насиченістю. “Радіожурналістика (навіть піддаючись ідеологічним вказівкам, перебуваючи у залежності від тоталітарної системи) намагалася документально відображати буття країни; часто радіо залишалось єдиним інформатором, засобом зв’язку людей зі світом” [2, с. 5]. Найоб’єктивнішою інформацією можуть видаватися безкінечні ряди цифр, статистичні виробничі відомості тощо. Текст “Радіовиступу” та радіомосту з книги Л. Плєскачевського обтяжений цифровою інформацією, яку на слух сприйняти і, тим більше, запам’ятати нереально. Щоправда, навіть статистика є вибірковою: фіксує здобутки, рекорди, зростання темпів, переваги над західними технологіями й повністю ігнорує втрати, прорахунки, суттєве відставання від “капіталістичного” виробництва та ін. В. Кузьмич скрупульозно фіксує дати і навіть час етапів будівництва греблі, пуску турбін.

“Радіовиступ” фіксує зароджену тоді традицію хизуватися тим, що є “най-най-най” (“Величез-турбогенератор, яких ще ніде не пущено в світі [...]” [3, с. 8]), порівнювати віддалені цифри і явища заради зовнішнього ефекту та унаочнення величезних обсягів роботи, коштів, матеріалів тощо: “[...] сьогодні перша турбіна дала струм для місцевих потреб. А це енергія цілого Волховбуду! Це значить, що 10 цистерн нафти [...] повернуться на інші потреби [...]” [3, с. 10–11]. Радіоміст, наведений Л. Плєскачевським, у кожній розповіді учасників містить схожий набір цифр на зразок: “За колгоспом закріплено 4403 гектари землі. Зернових культур маємо 400 гектарів, сінокоосу у нас – 500 гектарів, вигону – 300 гектарів, 90 гектарів картоплі, 146 гектарів овочів, 28 гектарів баштану, 33 гектари різних інших культур. В 1938 році колгосп зібрав: 101 центнер картоплі з гектара, 138,5 центнера помідорів з гектара, 180,5 центнера капусти і по 100 центнерів інших овочів” [5, с. 41]. Навіть мовець не може без папірця пам’ятати цю статистику з дуже точними цифрами, що вже говорити про слухача. Закономірно, що друкований варіант значно прийнятніший для реципієнта.

У плані професійності матеріал В. Кузьмича відзначається значно вищим рівнем. І справа зовсім не в тому, що, як літератор, він послуговується значно образнішою, барвистішою мовою. В. Кузьмич виявився вправним модератором: він дав багато важливої інформації про минуле, сучасність і майбутнє будівництва Дніпрельстану, творив за допомогою слів зорові образи того, що відкривалося перед його очима, ознайомив слухачів із кожним учасником передачі, перекидав “містки” від власної оповіді до оповідей ударників і навпаки. Натомість телефонний радіоміст Київ–Хабаровськ є простим відтворенням монологів-діалогів і реплік селян та партпрацівників. Невидимий керівник “за мікрофоном”, очевидно, є, і він надав почергово слово кожному з учасників, але в ефірі він жодним чином не виявляється. Ким є мовці, чому саме вони стали учасниками радіомоста – можемо здогадатися лише з їхніх повідомлень про себе.

В. Кузьмич і радіотехніки намагалися максимально використати можливості звуку. У друкованому вигляді “Радіовиступу” це виявляється в ремарках, які подано курсивом: “(у мікрофон вривають гудки заводів)”;

“(Мікрофон реагує на плескіт хвиль)”); “(в мікрофон влітають звуки різка і глухого вибуху)” та ін. [3, с. 4, 11, 21] або ж в авторських словах: “Ми вмикаємо мікрофон унизу біля самої води... Чуєте широкий рев велетня? Він гуде за кілометри по нижньому б’єфу” [3, с. 5]. До цього додаються авторські ремарки на зразок: “Ось п’ята водоспада”; “Гляньмо тепер на північ... Чуєте плескіт води? [...] То розкинулося перед нами уподовж і вишир нове озеро – озеро Леніна” [3, с. 5, 11] та багато інших схожих фраз. До цього додаються характерні для репортажу суб’єктивні емоційні риторичні оклики, запитання, враження тощо.

Друковані варіанти двох радіопередач свідчать про їхній різний професійний рівень (“Радіовиступ” В. Кузьмича є одним із кращих зразків розлогого радіорепортажу, радіоміст є простою репродукцією реплік), але об’єднуються ідеологізованістю, заангажованістю. На їх захист можна би сказати те, що журналістські професійні стандарти об’єктивності, неупередженості, збалансованості подання інформації ще не були вироблені. Однак проблема полягає в тому, що в радянській журналістиці вони так і не були засвоєні й ніколи пізніше, а наведені в книгах матеріали свідчать, що публіцистична риторика, однобічність, доречні й недоречні випадки проти “світу капіталу” утвердилися в радянській журналістиці ще у 20-30-і рр. ХХ ст.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гоян О.Я. Становлення радіоринку в Україні // Основи радіожурналістики і радіоменеджменту : підручн. / О.Я. Гоян. – К. : ВПЦ “Київський університет”, 2004. – С. 39–60.
2. Історія національного радіофіру : архівні матеріали (1942–1969) / Упор. Н. Сидоренко. – К. : Ін-т журналістики, 2004. – 115 с.
3. Кузьміч В. Радіовиступ / Володимир Кузьміч. – Х. : Вид-во письменників “Гарт”, 1933. – 46 с.
4. Лизанчук В.В. Основи радіожурналістики : підруч. / В.В. Лизанчук. – К. : Знання, 2006. – 628 с. +компакт-диск.
5. Плескачевський . Поїзд іде на схід / Л. Плескачевський. – К. : Державне вид-во політичної літератури при РНК УРСР, 1940. – 63 с.
6. Тримбач С. Українське кіно 1920-х рр. / Сергій Тримбач // Нариси з історії кіномистецтва України. – К. : Інтертехнологія, 2006. – С. 53–75.
7. Цюпин Б. Ера радіо / Богдан Цюпин // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.tyzhden.ua/History/70601>.

УДК 821.161.2-95

ЗАПОРІЖЖЯ, ЗАПОРІЗЬКЕ КОЗАЦТВО ТА ЙОГО ГЕРОЇ В ХУДОЖНІЙ ТВОРЧОСТІ І НАУКОВИХ СТУДІЯХ ЯРА СЛАВУТИЧА

Вишняк М.Я., к. філол. н., доцент

Кримський державний інженерно-педагогічний університет

Стаття присвячена темі Запоріжжя, козащини та її героїв у літературно-художній і науковій творчості Яра Славутича.

Ключові слова: Запоріжжя, козацтво, Запорізька Січ, жанр, тропіка.

Вишняк М. Я. ЗАПОРОЖЬЕ, ЗАПОРОЖСКОЕ КАЗАЧЕСТВО И ЕГО ГЕРОИ В ХУДОЖЕСТВЕННОМ ТВОРЧЕСТВЕ И НАУЧНЫХ ИССЛЕДОВАНИЯХ ЯРА СЛАВУТИЧА / Крымский государственный инженерно-педагогический университет, Украина.

Статья посвящена теме Запорожья, казачества и её героев в литературно-художественном творчестве и научных исследованиях Яра Славутича.

Ключевые слова: Запорожье, казачество, Запорожская Сечь, жанр, тропика.

Vishnyak M. Y. ZAPORIZHZHYA, COSSACKS AND THEIR CHARACTERS IN LITERARY WORKS AND RESEARCH OF YAR SLAVUTYCH / Crimean State Engineering Pedagogical University, Ukraine.

The article dedicated to Zaporizhzhya and it's heroes in the literary and scientific creativity of Yar Slavutych.

Key words: Zaporizhzhya, cossascks, Zaporizhzhyan Sich, genre, trope.

Літературно-наукова спадщина Яра Славутича засвідчує його вагомий внесок в українську літературу і науку про неї. І хоч його творчий доробок досліджувався і в діаспорі, і в «материковій» Україні, але чимало